

Jens får mere tid til familien

JUELSMINDE - Efter 12 år som uddeler med 70 timer om ugen forlader Jens Sørensen nu SuperBrugsen i Juelsminde.

side 12

Caféhygge med dement partner

HORSENS - En gang om måneden mødes demente og pårørende i en café, som frivillige fra Ældre Sagen står bag.

side 6-7

TIRSDAG

EN DEL AF JYSKE MEDIER

Kommunen solgte jord ved Lund meget billigt:

Pris i 2008: 19 mio. kr. - pris i dag: 139.000 kr.

I 2008 købte Horsens Kommune 28 ha jord for 19 mio. kr. For et par måneder siden blev jorden, der skal udlægges til grøn korridor, solgt for 139.000 kr. til to privatpersoner. Kommunen kalder selv handlen en win-win situation.

side 2-3

Sølunds historie gennem 80 år

Det er 80 år siden, Sølund i Skanderborg blev indviet som åndssvageanstalt. I de kommende uger fortæller vi om landets største institution for mennesker med psykiske og fysiske handicap. I dag fortæller vi bl.a. om Margit Jensen og Inge Lise Olsen, der har arbejdet det meste af deres liv på Sølund og nu driver museum.

FOTO: SØREN E. ALWAN

side 14-15

Massiv støtte til AC Horsens-redningsaktion

Folkebladet

SNERYDNING

Fra 1. november - 1. april

Fast pris for hele perioden:

Lige grund kr. 1.095,-

Hjørne grund kr. 1.395,-

- eller pr. gang fra kr. 60,-

Saltning kr. 195,- pr. sæson

MI BELÆGNING OG ANLÆG

Tlf. 31 12 13 56

BANFI Tener Spumante

NYTÅRSBOMBE

kr. **69.-**

Tilbudet gælder så længe lager haves

VIN & VIN

Bjerrevej 146 · 8700 Horsens · Tlf. 20 63 10 00
www.vinogvin.dk

30. DECEMBER 2014

Grundlagt 1863

149. årgang

nummer 302

www.hsfo.dk

løssalgspris 20 kr.

Skanderborg

HYLKE · SKANDERBORG ·
TEBSTRUP · TÅNING · VIRRING ·
VOERLADEGÅRD

REDAKTION
Rosengade 15, 8300 Odder
Telefon 76 27 24 12
Telefax 86 54 10 97
skanderborg@hsfo.dk
Journalist Charlotte Strandgaard
cs@hsfo.dk 76 27 24 12
Journalist Hans Jørgensen
hj@hsfo.dk 76 27 24 16

KONTORTID
Mandag-fredag 8-16

KUNDESERVICE - ABONNEMENT
Telefon 76 27 20 20
Mandag-fredag 8-18.30,
lørdag 7-10
abonnement@hsfo.dk

DET SKER

Tirsdag
19.30 Hylke, Forsamlingshuset:
Bankospil

Onsdag
19.00-02.00 Skanderborg,
Vestermølle, Oddervej 80:
Nytårssinglefest

BIOGRAFEN
14.00 Pingvinerne (3D)
16.00 Antboy 2
18.30 All Inclusive
20.30 Force Majeure

Lægevagten
70 11 31 31

Hvem har set graffiti-tegnere?

STILLING - Politiet i Skanderborg vil meget gerne i kontakt med vidner, der har set graffitimalere i aktion på Stilling Skole i tidsrummet mellem lørdag 20. december og søndag 28. december.

På skolens Blok L, der vender ud mod skolegården er muren blevet malet til med sort, blå og lyserød skrift og tegn.

- Der burde næsten være nogen, der har set noget, siger vicepolitiinspektør Andreas Bryld Hansen fra politiet i Skanderborg.

Bilist med brandert

FOERLEV - En 40-årig mand fra Hammel måtte mandag formiddag kl. 11 en tur med på politistationen.

Politet standsede ham på Låsbyvej og mente han havde drukket for meget spiritus til at sidde bag rattet.

Derfor blev han taget med for at afgive en blodprøve. Det oplyser politiet i Skanderborg.

Landsbyen Sølund

Landsbyen Sølund er et botilbud til mennesker med vidtgående fysiske og psykiske handicaps.

Med 240 beboere er Sølund det største tilbud af sin slags i Danmark. Samtidig er institutionen med 700 ansatte den største kommunale arbejdsplads i Skanderborg Kommune.

Horsens Folkeblad vil i en række artikler tage læserne en tur med rundt i Landsbyen Sølund for at møde beboere og ansatte og for at give et indblik i en verden, der er lukket for mange mennesker.

Med hver temaartikel vil vi samtidig præsentere en af Sølunds beboere.

Tekst: Charlotte Strandgaard

cs@hsfo.dk

Foto: Søren E. Alwan

sa@hsfo.dk

Tidligere ansatte brænder for Sølunds museum

Hygiejnebind strikket af Sølunds kvindelige beboere hører også til museumsgenstandene og de tidligere ansattes minder.

Øverst oppe under taget på Sølunds hovedbygning fortæller et efterhånden stort museum om ikke bare Sølunds, men hele åndssvageforsorgens historie.

Udstillingerne vidner om en helt anden tid, som ikke ligger længere tilbage, end at samtlige seks frivillige på museet sagtens kan huske, hvordan det var. De er nemlig alle tidligere ansatte på Sølund. Nu er de gået på pension men bruger nogle timer om ugen på at formidle historien om deres gamle arbejdsplads videre til alle interesserede.

- Her kommer mange studerende, pensionistgrupper og pårørende. Det er tydeligt, at nogle synes, det er vildt spændende, mens andre hurtigt går igennem udstillingen, fortæller Margit Jensen.

Hun er 76 år og begyndte som plejerskelev på Sølund i 1958.

- Dengang var der mange beboere, der egentlig var for

Udstillingen viser mange forskellige aspekter af institutionslivet. Her er f.eks. en del håndarbejde, som beboere har fremstillet.

gode til at være her. Men deres familier kunne ikke have dem hjemme, og der fandtes ikke andre alternativer. Det betød, at mange af dem var ret gode og kunne hjælpe meget til. De bedst fungerende blandt kvinderne skulle f.eks. hjælpe med at vaske de andre. De arbejdede desuden i køkkenet og lavede en masse håndarbejde, fortæller hun og viser mange fine eksempler på strikket, hæklet og knipt

håndarbejde, som beboerne ofte afsatte til personalet mod betaling som honning eller andre naturalier.

Mangler tøj

De mandlige beboere arbejdede i landbruget på Sølund, der dengang var selvforsynende med mange ting. Alle beboere bar ens patienttøj, men det er ikke lykkedes for museumsfolkene at opdrive eksemplarer af tøjet.

- Da vi begyndte at ind-

Ingelise Olsen og Margit Jensen har begge arbejdet med udviklingshæmmede hele deres liv. De husker begge muffetrujen, som ofte blev brugt for at forhindre en beboer i at skade sig selv eller andre.

- Det var ikke altid let at give beboerne den på, men det gav dem ofte ro og tryghed, siger Margit Jensen.

SØLUNDS HISTORIE

■ **Skanderborg Kommune købte** i 1885 Dyrehaven med Sølund Avls- og Lystgård for at bevare Dyrehaven som et rekreativt område for byens borgere.

■ **Sølands jorder og jagt** var bortforpagtet frem til 1933, mens en del af beboelsesfløjen tjente som bolig for kommunens husvilde.

■ **Hovedbygningen, der er** opført i 1840, stod i perioder helt eller delvist tom, da det aldrig lykkedes kommunen at finde en seriøs køber, der ville drive restauration fra stedet.

■ **I 1934 blev** Sølund omdannet til åndsvageanstalt som en filialinstitution af De Kellerske Aandssvageanstalter (DKA), der havde hovedsæde i Brejning ved Vejle. Der blev bygget til og renoveret, sådan at det i dag kun er hovedbygningen, der er oprindelig.

■ **I februar 1944** overtog Luftwaffe med fem dages varsel Sølund, og 250 alumner blev sendt til Brejning, mens 125 blev "sendt hjem". Sølund blev omdannet til Luftwaffes danske hovedkvarter.

■ **I 1958 opsagde** Skanderborgs borgmester kontrakten med DKA og solgte Sølund til Statens Åndssvageforsorg. Da staten overtog driften i 1960, var der på Sølund ansat omkring 200 personer til at tage sig af ca. 500 beboere.

■ **Fra 1976 blev** beboelsespavillonerne på Sortesøvej opført, og udflytningen af beboerne pågik i de følgende år. Ved kommunesammenlægningen i 2007 kom Landsbyen Sølund tilbage på Skanderborg Kommunes hænder.

■ Kilde: Skanderborgleksikon.dk/Skanderborg Lokalhistoriske Arkiv.

■ Åndssvageforsorgens historie rulles ud på loftet

Der var ikke meget privatliv for Sølands beboere. Her er en model af en stue med plads til otte beboere.

samle museumsgenstande i 2000 var beboerne jo forlængst begyndt at have deres eget tøj, så desværre er rigtig meget gået tabt, siger Margit Jensen, der dog kan fremvise nogle af personalets uniformer.

De frivillige åbnede i 2005 et lille museum, som siden er vokset i etaper, og i dag fylder hele overetagen.

Det er 14 år siden Margit Jensen stoppede sit arbejdsliv på Sølund. Inge Lise Olsen, der også er frivillig på museet, sagde farvel til sit arbejde for 12 år siden. Begge nyder at have kontakt til arbejdspladsen gennem museet.

Diverse remme til fastholdelse var også en almindelig del af dagligdagen for ansatte og beboere.

- Vi brænder for at fortælle historien om åndssvageforsorgen, og vores arbejde her var vores halve liv, ikke mindst på grund af den tætte kontakt til beboerne, si-

ger Inge Lise Olsen, der ligesom Margit Jensen har let ved at huske de mange rutiner, der var på institutionen tilbage i 60'erne og 70'erne.

- Alle beboere kom i bad

en gang om ugen og alle på en gang, for det var jo det nemmeste. Det var rent samlebandsarbejde, når 12 beboere skulle med i bad, siger Inge Lise Olsen.

Det var ikke så ringe

De to frivillige er enige om, at udviklingen på området har været til det bedre, men også om, at de gamle dage heller ikke var så ringe endda.

- Beboerne var i det store hele tilfredse, og der var også dengang fester og udflugter, som de elskede, siger Margit Jensen.

Hvis der ikke er besøgende på museet, bruger de seks frivillige deres åbningsdag på at registrere effekter.

- Vi har fået hjælp fra Skanderborg Museum, så tingene bliver gjort rigtigt. Nogle gange støder vi også på ting, vi ganske enkelt ikke ved, hvad har været brugt til, siger Margit Jensen.

En gang om året drager de seks frivillige til lignende museer andre steder i landet for at blive inspirerede.

- Det er godt at komme ud og få ideer, men vi synes heldigvis, vores eget lille museum er det bedste, siger Margit Jensen og Inge Lise Olsen samstemmende.

Museet på Sølund har åbent onsdag i lige uger kl. 13-15 og efter aftale. Der er gratis adgang.

Hans Christian Nielsen har boet stort set hele sit liv på Sølund.

FOTO: MORTEN MARBOE

Hans Christian har boet på Sølund i 80 år

Slut med lange gåture efter benbrud

Af Charlotte Strandgaard

cs@hsfo.dk

SKANDERBORG - 94-årige Hans Christian Nielsen kan i 2015 fejre sit 80 års jubilæum på Sølund. Han har nemlig boet på institutionen siden 1935, og er dermed den nuværende beboer, der har boet længst i Landsbyen.

Hans Christian Nielsen blev født på Fyn i 1920 og kom til Sølund som 15-årig. Han har igennem mange mange år været kendt i bybilledet i Skanderborg, fordi han hver eneste dag i næsten 25 år er vandret fra Sølund til Hotel Skanderborghus for at drikke en kop gratis kaffe med tilhørende småkage. Men efter at han brækkede sin hofte i januar i år, har han ikke været på sin daglige kaffetur.

Da avisen er på besøg, er Hans Christian Nielsen ikke i form til en masse spørgsmål. Han sidder ved et bord i opholdsstuen og svarer ved at hæve enten et ja eller et nej skilt. Leder af Boenhed 6, Malene Landrock, hjælper med at fortælle om hans hverdag på Sølund og Hans Christian Nielsen hæver bekræftende ja-skiltet.

- Hans Christian har som de fleste beboere faste gøremål, som han hjælper med. Det er små ting som at finde tøj, lægge tøj på plads og gå

ud med skraldespanden, men det betyder, at man mærker livet, fortæller hun.

Film og lagkage

Efter hoftebensbruddet går Hans Christian Nielsen ikke ture udenfor huset, men vil gerne gå omkring indendørs med sin rollator.

- Han kan lide at se fjernsyn - og især gamle film, og så kan han rigtig godt lide at spise lagkage, siger hun.

Ifølge Malene Landrock havde Hans Christian Nielsen som mange andre nok boet et andet sted end Sølund, hvis det var i dag, han var ung.

- Udviklingen har jo gjort, at der i dag er mange andre muligheder for f.eks. bofællesskab, som ikke fandtes i 1935. Det er muligt, at han kunne have udnyttet sit potentiale bedre, men sådan var tiderne ikke dengang, siger Malene Landrock, der ikke helt ved, hvorvidt den 94-årige beboer er i stand til at læse.

- Han har tidligere bladret meget i aviser og blade og som yngre brugte han også noget sprog. Han forstår alt, hvad vi spørger om, og han vil også gerne have, at vi læser ugeavisen op for ham, fortæller hun.

Inde på Hans Christians Nielsens stue i Hus seks hænger avisudklip med ham, da det ikke er første gang, han er i medierne, og det er ham magtpåliggende, at også denne artikel bliver sendt til ham.